

Terenga 3: Hōtaka 19 - Whakawhānui

Kei ngā ngutu kākā, kei ngā pua kōwhai o te māra o te reo Māori. Nau mai anō rā ki tā tātou hōtaka. Ko tāna e whai nei, kia nui ake ngā kaikōrero reo Māori kei ngā tōpito katoa o ngā hapori katoa.

Hei Mahi Whakarongo

Kua aro anō tātou ki te hōtaka o Whakataukī ki te whakarongo ki ngā mātanga e whakamahuki ana i ō rātou whakaaro ki ētehi kaupapa huhua. I te rā nei kua tīpakohia ngā kōrero a te toki kikoha, a Wharehuia Milroy, hei whakarongo mā tātou. Anei ā tātou pātai:

- 1) E noho taurite ana te reo Māori me te reo Pākehā ki roto i ngā hinengaro o te nuinga?
- 2) Kua mate ia ki te whakamārama i ngā whakataukī ki te reo Pākehā i ētehi wā?
- 3) E kaha whāia ana ngā whakataukī e te makiu?

He Whakamārama

Anei tētehi o ngā kōrero tūhono i whakapuakina ai e Wharehuia inā tata nei.

"...i te nuinga o te wā ahakoa haere koe ki hea ko te reo Pākehā kei te kawea, ka mutu ko te reo Pākehā kei te whakauru mai ki roto i ō tātou whakaaro..."

Kia wetewetehia e tātou tēnei kōrero.

1. E rua ngā whakaaro matua. He aha ērā?

(ko te reo Pākehā kei te kawea; ko te reo Pākehā kei te whakauru mai ki roto i ō tātou whakaaro)

2. He aha ngā kupu e hono ana i a rāua?

(ka mutu)

3. He aha te mahi a aua kupu?

(he whakataki i tētehi tāpiritanga whakaaro; he whakaū i te wairua o te kōrero)

Ko tētehi kīwaha hei tūhonohono kōrero, ko '**me te aha**'. Engari he tikanga rerekē tō tēnei kīwaha.

Ko tāna mahi, 'he tohu i tētehi āhuatanga ka hua ake i tētehi mahi ka kōrerotia i te tīmatanga o te rerenga' Tirohia ēnei rerenga:

1. Ko te rā whānau toru tekau o Hēmi ā te Rāhoroi, ka mutu, me mau kākahu kaupoi mātou.
2. Kua hōhā katoa au i taku tama me ana taringa kōhatu, ka mutu, ki te kore ia e aro mai, ka tangohia tana waea pūkoro. E nge!

1. Kua huri ngā tauwiwi ki te ako i te reo, me te aha, kua kaha ake te mātakitaki i a Whakaata Māori.

2. I tukuna ngā pūtea ki ngā hapori, me te aha, e ora nei ngā mita-ā-iwi i roto i ngā rauemi hou.

Hei Mahi

Whiriwhirihia te kīanga hei tūhono i ngā taha e rua o ngā rerenga e whai ake nei:

1. Kāore au i te tautoko i te hui rā ... e pērā hoki ana ngā whakaaro o taku pāpā.
2. I tāmia te reo Māori o aku tūpuna ... e noho kūare nei ngā whakatipuranga.
3. I tae mai te pōhiri kia haere ki te hui ... he mea haina e te Pirīmia tonu.
4. Kāore ngā mātua i āta poi poi i te tama rā ... kua kotiti tana haere i te kura.

He Whakautu:

1. ...ka mutu...
2. ...me te aha...
3. ...ka mutu...
4. ...me te aha...